

Communicatie over pensioenen: 'effe checke'

Totaalbeeld pensioensituatie

Eind 2005 is het Uniform Pensioenoverzicht door de pensioenkoopels geïntroduceerd. Kort daarna is het Uniform Pensioenoverzicht in de Pensioenwet opgenomen. Het Uniform Pensioenoverzicht opent meer mogelijkheden dan iedereen misschien in eerste instantie denkt.

Ing. Jeroen van den Bosch AAG
Senior consultant ORTEC B.V.

Sterker nog: de mogelijkheden die we bijvoorbeeld pas over 5 of 10 jaar verwachten, zijn er nu al! Een gratis en onafhankelijke pensioenplanner, CheckMijnPensioen.nl, is op het internet beschikbaar gesteld om deze mogelijkheden duidelijk te maken en de deelnemer nu al te helpen. Door het Uniform Pensioenoverzicht te gebruiken, kunnen deelnemers verschillende pensioenopgaven samenvoegen. Immers de gebruikte teksten zijn uniform en dus herkenbaar. Een belangrijk punt is echter wel dat deze Uniforme Pensioenoverzichten nog steeds verschillende pensioenleeftijden kunnen bevatten. Hierdoor wordt het optellen bemoeilijkt. Om iets zinnigs te kunnen zeggen over de inkomenssituatie voor en na pensionering, is het mogelijk om gebruik te maken van een pensioenplanner. Een pensioenfonds heeft meestal al een pensioenplanner en combineert die vaak met de database van

Het toevoegen van premievrije polissen is van belang

het pensioenfonds, zodat de gegevens up-to-date zijn. Maar hoe gaat de deelnemer zijn premievrije polissen uit eerdere dienstverbanden aan het pensioen van de huidige werkgever toevoegen? En heb je dan ook echt inzicht in de inkomenssituatie voor het gezin, waarbij de partner ook een inkomen (salaris en pensioen) heeft?

Juist dan heb je uniforme teksten nodig om de juiste informatie op de juiste plaats te krijgen. Vervolgens kun je deze informatie gebruiken om inzicht in het gezinsinkomen (1^e en 2^e pijler) te krijgen, voor en na pensionering. Tot slot wil je niet alleen inzicht geven in de inkomenssituatie maar ook uitleg geven in de vorm van educatie die past in

de belevingswereld van de deelnemer. CheckMijnPensioen.nl biedt deze mogelijkheden. Het geeft een betrouwbaar beeld van de inkomenssituatie door gebruik te maken van actuariële rekentechniek en generieke rekenregels. Tevens geeft het een vernieuwende vorm van educatie om meer inzicht in pensioen te krijgen.

Communicatie door techniek

Het maken van een pensioenplanner en het bedenken van de rekenregels is voor actuariële geschoolden niet zozeer de uitdaging. Het gaat er juist om dat je iets kunt maken waar de deelnemer aan de pensioenregeling iets aan heeft en dat aansluit op de behoefte van deze deelnemer. Het is dus niet een kwestie van technische ontwikkeling, dat is immers relatief eenvoudig. Het gaat om de toegankelijkheid en gebruikersvriendelijkheid. Hoe kun je zorgen dat deelnemers ook snappen wat pensioen is en wat het inkomen is na pensionering?

CheckMijnPensioen maakt gebruik van slechts een beperkt deel van de data uit het Uniform Pensioenoverzicht. Het betreft hier in veel gevallen 5 tot maximaal 9 pensioentechnische invoervelden. Hierbij worden pensioentermen als franchise en opbouwpercentage vermeden. Om de invoer te vergemakkelijken wordt de letterlijke terminologie uit het Uniform Pensioenoverzicht gebruikt. Wanneer een deelnemer aan pensioen denkt, zal hij of zij in eerste instantie denken aan ouderdomspensioen. Begrip creëren op dit gebied vraagt om inzicht in het variëren met pensioen: bijvoorbeeld wat gebeurt er met het inkomen als je eerder of later met pensioen gaat of als je varieert in de hoogte van de uitkering.

Voor het pensioen is niet alleen de pensioensituatie van het huidige dienstverband van belang. Het grote aantal premievrije polissen verraadt dat er nog steeds veel

mensen zijn die naast pensioenopbouw in actief dienstverband ook nog één of meerdere premievrije polissen hebben. Het toevoegen van premievrije polissen is dus van belang om een goed beeld te geven van de inkomenssituatie na pensionering. Gezien het grote aantal tweeverdieners is er ook steeds meer behoefte aan inzicht in de totale gezinssituatie zowel voor als na pensionering. Dit betekent dat we voor een goed beeld ook de inkomenssituatie (dus ook de Uniforme Pensioenoverzichten) van de partner moeten toevoegen.

Erg belangrijk bij het maken van een pensioenplanner is het taalgebruik.

Dit taalgebruik moet aansluiten op de eisen van leesbaarheid en begrijpelijkheid. De AFM heeft al eerder gerefereerd aan taalgebruik op B1-niveau¹. In een pensioenplanner ligt het voor de hand om hier dan ook op aan te sluiten.

Inzicht door educatie en overzicht

Om (de effecten van) pensioen begrijpelijk te maken, moet informatie wel aansluiten bij de belevingswereld van de deelnemer. Daarmee zou informatie educatie moeten worden. Om dit te bereiken is gebruik gemaakt van een combinatie van bewegende beelden, geluid en tekst. Op CheckMijnPensioen.nl zijn op verschillende plaatsen deze educatieve filmpjes toegevoegd.

Overzicht is alleen te bereiken door pensioenen (actuaireel) optelbaar te maken. De pensioendeskundigen zullen wellicht zeggen dat dit niet kan door de verschillende rekenregels die de diverse pensioenfondsen gebruiken. En dan is het onderwerp actuariële grondslagen die per pensioenfonds verschillen, nog niet eens ter sprake geweest. Maar hoe bevorderen we begrijpelijkheid? Een deelnemer is op zijn 40^e niet geïnteresseerd in het feit dat hij op zijn 65ste € 17.173,56 per jaar ontvangt. Als we kunnen aangeven dat dit ongeveer € 17.200 zal bedragen, dan is deze deelnemer al flink geholpen. Door de toepassing van generieke rekenregels zijn pensioenuitkomsten nog steeds betrouwbaar. Laten we wel wezen: de invoer is exact. Dit zijn namelijk de Uniforme Pensioenoverzichten. Is dat misschien wat de deelnemer zoekt? Immers dan zijn pensioenen bij verschillende pensioenfondsen wel optelbaar en kun je

inderdaad een totaalbeeld geven van het gezinsinkomen. Ook effecten zoals eerder of later met pensioen gaan kunnen dan worden weergegeven. Natuurlijk kun je een en ander verfijnen door de grondslagen en rekenregels van een specifiek pensioenfonds toe te voegen. Echter laten we eerst eens beginnen door pensioen niet te moeilijk te maken en te kijken naar de resultaten. Je zult verstandig staan van de uitkomsten en de betrouwbaarheid daarvan. In een volgend stadium kunnen we de pensioenen gedetailleerder maken en zorgen dat inderdaad alles tot op de cent nauwkeurig klopt.

En ja: hiermee is er al veel meer mogelijk dan we via het pensioenregister pas verwachten per 1 januari 2011.

De voorgaande beweringen zijn uiteraard gecontroleerd. De betrouwbaarheid is vooraf gecontroleerd door berekeningen te maken van betrouwbaarheidsintervallen. Daarna is ook nog eens gekeken of dit in de praktijk bij verschillende pensioenregelingen tot verschillen zou leiden. Deze verschillen vielen binnen de betrouwbaarheidsintervallen die al eerder waren bepaald.

Tot slot is aan het einde van de ontwikkeling een testpanel ingeschakeld om de bruikbaarheid van de pensioenplanner te testen. Niet door allerlei wetenschappelijke metingen te verrichten, maar door te observeren of de testpersonen ook echt zelfstandig via het Uniform Pensioenoverzicht met de pensioenplanner konden werken.

Nieuwsgierig geworden? Kijk en oordeel zelf op www.CheckMijnPensioen.nl. Vul uw eigen Uniform Pensioenoverzicht en dat van uw eventuele partner in en zie wat de mogelijkheden zijn. ■

¹ 'Tips van de AFM' Jan van Miltenburg, PBM nummer 4 2006